

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ

อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

Management According to The Good Governance of Nong Wua So Subdistrict
Municipality, Nong Wua So District, Udon Thani Province

ไชยยศ สุตรสุนทร์

Chaiyot Sutsukon

ชาญยุทธ หาญชนะ

Chanyut Hanchana

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

Programme in Public Administration, Faculty of Political Science

Pitchayabundit College

E-mail: eminem_013_3@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 4 ธันวาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 20 ธันวาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 20 ธันวาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะทางเสริมสร้าง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองวัวซอ จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลทั่วไป สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T - test และ F - test สำหรับการเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลหนองวัวซออำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซออำเภอหนอง วัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมาคือด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.69$) และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.17$) ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม พบว่าประชาชนที่มีอายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ

เทศบาลตำบลหนองวัวซอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะทางเสริมสร้างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ ได้แก่ เทศบาลตำบลหนองวัวซอ ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์การมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานตามความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาหน่วยงานและปฏิบัติงานตามแผนงาน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, หลักธรรมาภิบาล, เทศบาลตำบล

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the management according to the good governance of the municipality. To compare management according to the principles of good governance of municipalities and to propose guidelines for enhancing management according to the good governance of Nong Wua So Subdistrict Municipality Nong Wua So District Udon Thani Province the sample group used in this research was 380 people in Nong Wua So Sub-District Municipality. The instrument used for data collection was a questionnaire consisting of 3 parts content. Statistics used in data analysis. are descriptive statistics, i.e. number, percentage, mean, and standard deviation for general data. The inferential statistics were T - test and F - test for comparing management according to good governance of Nong Wua So Sub-District Municipality, Nong Wua So District. Udon Thani Province classified by gender, age, educational level and occupation.

The results showed that Management according to good governance of Nong Wua So Subdistrict Municipality, Nong Wua So District Udon Thani Province Overall, it was at a moderate level ($\bar{X} = 3.50$) and when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest mean was the value principle ($\bar{X} = 3.79$), followed by the participation principle ($\bar{X} = 3.69$) and the side with The lowest mean was the responsibility aspect ($\bar{X} = 3.17$). Classified by gender, age, educational level and occupation. And different professions there are opinions on the management according to the good governance of Nong Wua So Subdistrict Municipality. The difference was statistically significant at the 0.05 level. And different levels of education there are opinions on the management according to the good governance of Nong Wua So Subdistrict Municipality. No different Suggestions for enhancing management according to the good governance of Nong Wua So Sub-District Municipality are: Nong Wua So Subdistrict Municipality Should focus on the organization, there should be an action plan according to the urgent importance of the development of the unit and the implementation of the plan.

Keywords : Administration, Good Governance, Sub-District Municipality

1. บทนำ

แนวคิดเรื่อง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance) เป็นแนวคิดของธนาคารโลก (World Bank) ที่นำมาใช้ในการกำหนดนโยบายการให้กู้เงินกับประเทศในซีกโลกใต้ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 เพื่อแก้ปัญหาเรื่องไร้ประสิทธิภาพ และการคอร์รัปชันของรัฐบาล ในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศในแถบลาตินอเมริกาและแอฟริกาที่มีปัญหาในการบริหารงานจนทำให้เกิดปัญหาหนี้ธนาคารโลกไปแล้วไม่สามารถหาเงินมาชำระคืนได้ สำหรับประเทศไทยแนวคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้หลังวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี 2540 เป็นต้นมา เนื่องจากในหนังสือแสดงเจตจำนงให้กู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund (IMF)) ระบุให้รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง (Good governance) ให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นผลส่วนหนึ่งที่เกิดจากความไร้ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม (Bad governance) ของภาครัฐบาลได้นำแนวคิดเรื่อง (Good governance) มาใช้ในระบบราชการไทย โดยในช่วงแรกใช้คำว่า “ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” เพื่อให้คนทั่วไปเข้าใจความหมายได้ง่ายขึ้นและเพื่อให้มีการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเกิดขึ้นทั้งในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและ ภาคประชาชนต่อมาได้เปลี่ยนมาใช้คำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (สุพจน์ ทราญแก้ว, 2553: 107)

จากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคมไทยซึ่งสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์กรทั้งในภาครัฐและเอกชนมีความบกพร่องและขาดประสิทธิภาพสูงรวมถึงการกระทำผิดทุจริตและขาดจริยธรรมของบุคลากรประกอบกับในปัจจุบันที่สถานการณ์ด้านการเมืองเศรษฐกิจสังคม และการบริหารงานของราชการมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว แต่โครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐยังขาดความยืดหยุ่นและข้าราชการยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยมและวิธีการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งในระดับโครงสร้างระดับนโยบายและระดับการปฏิบัติการดังข้อสรุปต่อไปนี้

ภาครัฐขาดกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่มีประสิทธิภาพและคล่องตัวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมภายนอกบุคลากรขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และค่านิยมที่มุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชนรวมถึงการไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการในปัจจุบัน จึงส่งผลให้การดำเนินงานในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเกิดความ คุ่มค่าสูงสุดตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการของภาครัฐยังมีลักษณะที่ขาดความโปร่งใสบริสุทธิ์และยุติธรรมอย่างแท้จริง ทำให้การบริหารจัดการโดยรวมไม่สามารถสนองตอบและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนได้ ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตและ ผิดจรรยาในการปฏิบัติราชการได้ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง รวมถึงไม่รู้ระบบการปฏิบัติงานของราชการเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจแก้ไขปัญหาและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของภาครัฐได้เกิดปัญหาการทุจริตและการประพฤติมิชอบในภาครัฐอย่างกว้างขวางส่งผลให้ภาครัฐ เกิดความสูญเสียทั้งในแง่ภาพลักษณ์งบประมาณ รายได้นำส่งรัฐและค่าใช้จ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามทุจริตภายในหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก

จากประเด็นปัญหาที่สำคัญดังกล่าวข้างต้นทำให้ประเทศไทยมีการบังคับใช้และปรับแก้กฎหมายต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐทุกภาคส่วนภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ดังนี้ 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และมีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ทั้งนี้ได้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐดำเนินการบริหารจัดการโดยยึดหลักการ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ระเบียบนี้ได้ใช้มาระยะหนึ่ง กระทั่งสำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2547 เพื่อยกเลิกระเบียบฯ ฉบับนี้ 2) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ในภาพรวมซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำภารกิจใดภารกิจหนึ่งว่าต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้ คือ 2.1 เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2.2 เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 2.3 มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 2.4 ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 2.5 มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ 2.6 ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ 2.7 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ 3) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการบังคับใช้ หลักธรรมาภิบาลก็ยังคงเป็นหลักการที่สำคัญต่อการบริหารจัดการประเทศ โดยหลักธรรมาภิบาลได้ถูกกำหนดไว้ในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ อันเป็นการกำหนดให้รัฐพึงปฏิบัติเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมาตรา 65 ได้บัญญัติไว้ว่า

“รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าวการจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมายและสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วยยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้” เมื่อมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเช่นนี้จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐต้องจัดทำกรอบการดำเนินงานเพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างสอดคล้องและมีทิศทางแนวเดียวกัน ทั้งมีการทำงานที่เกิดการบูรณาการร่วมกันเพื่อให้บทบัญญัติตามกฎหมายนี้เกิดผลปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากผลของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2560 จึงทำให้รัฐบาลต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาบรรจุไว้ในส่วนที่ 4 ของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบและยังได้นำมาบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อเป็นเป้าหมายอันสำคัญให้ประเทศเกิดการพัฒนาและเป็นการขับเคลื่อนนโยบายด้านต่างๆ ของรัฐภายใต้กฎหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและส่งผลให้ประเทศชาติเพื่อการพัฒนาไปอย่างยั่งยืนมั่นคงและมั่นคงอย่างแท้จริง

จากหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good governance) ที่ทางภาครัฐได้กำหนดเป็นแนวทางในการบริหารงานของเทศบาลตำบลไว้ 6 ประการ ประกอบด้วยหลักนิติธรรม (Rule of law) หลักคุณธรรม (Virtues) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และหลักความคุ้มค่า (Effectiveness) รวมทั้งการจูงใจให้ใช้หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีการให้รางวัลแก่เทศบาลตำบลที่มีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในแต่ละปี และการมีโอกาสดำเนินการประเมินเพื่อได้รับประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษหรือที่เรียกว่าโบนัส ประจำปีในระดับที่สูง ส่งผลให้เทศบาลตำบล เกิดแรงกระตุ้น ให้มีการปรับปรุงการบริหารจัดการ เช่น การกำหนดระยะเวลา การให้บริการประชาชนการลดขั้นตอนการให้บริการประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน เป็นต้น

ดังนั้น ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประเทศชาติ โดยยึดหลักเหตุผลและความเป็นธรรม กล่าวอีกแง่หนึ่ง ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ (principles) และแนวทาง (guidelines) สำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการที่กำหนด สาเหตุสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคหรือภาครัฐ คือ ปัญหาของการพัฒนาประเทศที่ทำให้ไม่สามารถเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้เกิดจากการคอร์รัปชันของผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่รัฐ การไม่ยึดกฎหมายเป็นหลักในการปกครอง การขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน (ประธาน สุวรรณมงคล, 2558: 3)

ในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล ปัญหาเบื้องต้นที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงาน คือ ปัญหาด้านการให้ผู้แทนประชาคมมีส่วนร่วมในการตรวจการจ้างในงานก่อสร้าง สาธารณูปโภคในเขตเทศบาลตำบล การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับทราบการดำเนินงานของเทศบาลตำบล เช่น โครงการก่อสร้างหรือปรับปรุงเส้นทางคมนาคม ระบบระบายน้ำตามถนน ซอยต่างๆ รวมไปถึงการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น ซึ่งการใช้หลักธรรมาภิบาลในการจัดทำบริการสาธารณะดังกล่าวย่อมจะส่งผลดีต่อประชาชนและเทศบาลตำบล เพิ่มมากขึ้น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลลดลง และปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่เพียงพอ จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานรับภาระงานมากมีการปรับเปลี่ยนบุคลากรอยู่ตลอดเวลาในลักษณะของการ โอนย้าย ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน การรับผิดชอบต่องานขาดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ความรู้ความสามารถในด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ จึงส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะสภาพการณ์ปัจจุบันในการบริหารงานมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นมีแนวทางการบริหารจัดการที่หลากหลาย และต้องสามารถ ปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการทำงานได้อย่างยืดหยุ่นตลอดเวลา

จากปัญหาและสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ในฐานะที่ผู้วิจัยปัจจุบันทำงานในตำแหน่ง นักวิชาการตรวจสอบภายในเป็นบุคลากรในสังกัดเทศบาลตำบลหนองวัวซอ จึงเห็นความสำคัญในประเด็นการนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำไปปรับปรุงการดำเนินงานการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ จึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องนี้ ผลการวิจัยจะมีประโยชน์ในหลายมิติ ดังนี้ บทบาทผู้นำในการบริหารคือ การบริหารจัดการของผู้บริหารและภาวะผู้นำมีประสิทธิภาพ สามารถป้อนชี้ได้ว่า

ผู้บริหารมีความสามารถมากหรือน้อยการกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์องค์กร สามารถตรวจสอบการพัฒนาหรือการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการมีความถูกต้องเหมาะสมกับการปรับเปลี่ยนหรือไม่เพียงใดความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้มาขอรับบริการต่อการบริหารหรือผลงานขององค์กรเกิดธรรมาภิบาลต่อภาครัฐหรือองค์กร และหลักธรรมาภิบาลจึงถือเป็นหลักพื้นฐานในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาในการบริหารจัดการ เพราะจะช่วยให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังทำให้พนักงานทุกคนมีความสุขในการทำงาน และยังช่วยสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีพร้อมปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งจะส่งผลดีโดยรวมกับการดำเนินงานให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้อีกในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะทางเสริมสร้างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

3. วิธีการดำเนินวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ไข□ในการศึกษา ดังนี้
ศึกษาแนวคิด ตามกรอบของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยมีหลักการพื้นฐาน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) หลักนิติธรรม (the rule of law)
- 2) หลักคุณธรรม (morality)
- 3) หลักความโปร่งใส (accountability)
- 4) หลักการมีส่วนร่วม (participation)
- 5) หลักความรับผิดชอบ (responsibility)
- 6) หลักความคุ้มค่า (cost - effectiveness or economy)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี 12 หมู่บ้าน จำนวน 7,757 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี 12 หมู่บ้าน จำนวน 380 คน คำนวณหากกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2538: 40)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เขตพื้นที่ในความรับผิดชอบเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ใช้กรอบแนวคิดการวิจัยจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องบริหารราชการโดยยึดหลักพื้นฐาน 6 ด้าน ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม (the rule of law) 2) หลักคุณธรรม (morality) 3) หลักความโปร่งใส (accountability) 4) หลักการมีส่วนร่วม (participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (responsibility) 6) หลักความคุ้มค่า (cost-effectiveness or economy)

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้ศึกษาได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษา คือ ช่วงระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่เดือนมกราคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 5 เดือน

4. ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงแนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

2. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

3. ผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการและแนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ตลอดจนการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ตามหลักธรรมาภิบาลอย่างยั่งยืนมีประสิทธิภาพและเจริญก้าวหน้าต่อไป

5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี 12 หมู่บ้าน จำนวน 7,757 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยใช้แนวคิดการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973: 125) (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2538: 40) และการกำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถาม ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ของประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่ย้ายอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 111) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีจำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ

1. ด้านหลักนิติธรรม	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านหลักคุณธรรม	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านหลักความโปร่งใส	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	จำนวน 5 ข้อ
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	จำนวน 5 ข้อ

พร้อมกำหนดคะแนนระดับการปฏิบัติ การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแนวทางส่งเสริมการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

7. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและทดสอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารจัดการหลักธรรมาภิบาล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำมาปรับปรุงจัดทำร่างแบบสอบถาม

2. นำร่างแบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังนี้

- 1) ผศ.ดร. โกศล สอดส่อง
- 2) นายวิชาติ ดีเลิศ นายกเทศมนตรีตำบลหนองวัวซอ
- 3) นายนิกุล อ่อนอุบล ปลัดเทศบาลตำบลหนองวัวซอ

ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) และให้ข้อเสนอแนะ

3. การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เลือกข้อที่ได้ค่า 0.67 ขึ้นไปและนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงเป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปทดลองใช้

4. การทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหมากหญ้า อำเภอนองวัวขอ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 30 คน ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามไปหาคุณภาพด้านค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้าน โดยใช้ Item–Total Correlation และคัดเลือกข้อที่มี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายเท่ากับหรือมากกว่า 0.30 ขึ้นไป หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัยด้วยตนเอง แจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทราบลักษณะของแบบสอบถาม ตลอดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดรับคืนแบบสอบถามเป็นเวลา 2 สัปดาห์หลังวันแจกแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามมา

1.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่รับคืน

1.3 ตรวจสอบให้คะแนนการตอบแบบสอบถาม กำหนดคะแนนดังนี้

มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

1.4 แล้วนำคะแนนมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยรายข้อและกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 111)

4.51-5.00	หมายถึง การปฏิบัติระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง การปฏิบัติระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง การปฏิบัติระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง การปฏิบัติระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง การปฏิบัติระดับน้อยที่สุด

1.5 นำคะแนนที่ได้จากการตรวจแบบสอบถามไปหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อตามตัวแปรส่วนบุคคลและบุคคลกลุ่มเป้าหมายแล้วแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.6 นำคะแนนที่ได้ไปทดสอบสมมติฐานจากแต่ละตัวแปรส่วนบุคคลไปทดสอบทางสถิติ ได้แก่ เทสต์ t-test อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ f-test

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เป็นความเรียง

9. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยและสถิติที่ใช้ในการเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหา α - Coefficient ตามวิธีการของ Cronbach's (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538: 200)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 Independent t-test (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 356)

3.2 F-test (One-way ANOVA) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 357)

10. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 55.79 และเป็นเพศหญิง จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 44.21 อายุอยู่ระหว่าง 31-45 ปี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 49.21 รองลงมาอายุอยู่ระหว่าง 46 - 60 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 29.21 และช่วงอายุที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.16 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 41.84 รองลงมา คือ ประถมศึกษา จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 40.26 และน้อยที่สุด คือ ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.89 ประกอบอาชีพเกษตรกร/กสิกรรม จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมา คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 24.21 และน้อยที่สุด คือ รับราชการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.16

2. การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซออำเภอนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$ S.D.= 0.37) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.79$, S.D.= 0.60) รองลงมา คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.69$, S.D.= 0.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ($\bar{X} = 3.17$, S.D.= 0.45) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.72) และเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4. การปฏิบัติงานหรือการให้บริการของพนักงานเทศบาล ยึด กฎระเบียบ ข้อบังคับ อย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 3.51$, S.D.= 0.93) รองลงมา คือ ข้อ 5. เทศบาล มีการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.89) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 3. การปฏิบัติต่างๆ ของพนักงานเทศบาล เคารพและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชน ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.95)

2.2 ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D.= 0.77) และเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6. ผู้บริหารมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 1.03) รองลงมา คือ ข้อ 7. ผู้บริหารปฏิบัติตน เป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม ($\bar{X} = 3.45$, S.D.= 0.95) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 8. พนักงานปฏิบัติตน เป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม ($\bar{X} = 3.32$, S.D.= 0.94)

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.67) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 15. ประชาชนสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานของ เทศบาลได้ ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.87) รองลงมา คือ ข้อ 13. เทศบาลเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน หรือสื่อต่างๆ ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.93) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 12. เทศบาลรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของเทศบาลให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 3.33$, S.D.= 0.92)

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D.= 0.43) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 16. เทศบาลจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ชาวบ้านเสนอปัญหาและความต้องการ ($\bar{X} = 3.89$, S.D.= 0.79) รองลงมา คือ ข้อ 17. เทศบาลให้ประชาชนคัดเลือกจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 0.93) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 20. ประชาชนรู้สึกว่าได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.06$, S.D.= 0.74)

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$, S.D.= 0.45) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 25. เทศบาลมีการนำข้อร้องเรียนจากประชาชนไปแก้ไข ($\bar{X} = 3.36$, S.D.= 0.80) รองลงมา คือ ข้อ 22. พนักงานเทศบาลรับผิดชอบต่อความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.32$, S.D.= 0.74) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 23. ผู้บริหารเทศบาล มีความเอาใจใส่ต่อปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน ($\bar{X} = 2.95$, S.D.= 0.67)

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D.= 0.60) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 26. พนักงานเทศบาลทุกคนสามารถทำงานให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.93$, S.D.= 0.91) รองลงมา คือ ข้อ 27. เทศบาลใช้จ่ายเงินงบประมาณในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างประหยัด ($\bar{X} = 3.81$, S.D.= 0.77) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 30. ผลงานของ เทศบาล คุ้มค่ากับภาษีที่เสียไป ($\bar{X} = 3.70$, S.D.= 0.77)

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซออำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมพบว่าประชาชนที่มีอายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างก็มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะทางเสริมสร้างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ได้แก่

1) เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์กรมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานตามความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาหน่วยงานและปฏิบัติงานตามแผนงาน

2) ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในหน่วยงาน ทุกระดับมีกระบวนการสรรหาหรือเลือกสรร โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3) เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใสอธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน สะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและมากยิ่งขึ้น

4) เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในตำบลเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายและการใช้งบประมาณของเทศบาลมีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

5) ในการจัดซื้อ จัดจ้างในแต่ละครั้งของทางเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ถ้าประชาชนท่านใดมีความสงสัยก็สามารถสอบถามและร่วมตรวจสอบรายละเอียดในแต่ละอย่างได้

11. อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$ S.D.= 0.37) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.79$, S.D.= 0.60) รองลงมาคือด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.69$, S.D.= 0.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.17$, S.D.= 0.45) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะที่ว่าเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ให้ความสำคัญในทุกๆ ด้านของการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของณพลพัทธ์ จิรเจริญสมบัติ (2553) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพการส่งมอบบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระแก้ว พบว่า มีค่าเฉลี่ยคุณภาพบริการอยู่ในระดับค่อนข้างดี เมื่อพิจารณาการรับบริการสาธารณะในแต่ละด้าน พบว่า คุณภาพบริการอยู่ในระดับค่อนข้างดี ทั้ง 5 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความก้าวหน้า ด้านความต่อเนื่อง ด้านความเพียงพอ ด้านความเสมอภาค และด้านการตรงต่อเวลาตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า รองลงมา คือ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง และด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยอาศัยองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมอนุรักษ์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป อีกทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าแก่นุชนรุ่นหลัง ซึ่งในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในท้องถิ่น ด้านวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ และประสบความสำเร็จตรงกับความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดารัตน์ โกสินทรานนท์ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตร: กรณีศึกษาอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิษฐ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนผู้ใช้บริการมีความรู้สึกพึงพอใจมากต่อการให้บริการประชาชนและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ประชาชนผู้ใช้บริการให้ความคิดเห็นว่า ในการให้บริการของฝ่ายทะเบียนและบัตรของที่ว่าการอำเภอน้ำปาดนั้น ควรที่จะปรับปรุงพัฒนาการบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยให้มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาในเรื่องของความสะดวกและรวดเร็วของการให้บริการ ความเสมอภาค เป็นธรรม และการตรงต่อเวลาในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่าคุณภาพการให้บริการสาธารณะของที่ว่าการอำเภออุบลรัตน์ ให้ความสำคัญด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยนำความคิดเห็นของประชาชนมาปรับปรุงการทำงานขององค์การต่อไป และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยะนุช ตันเจริญ และสุรศักดิ์ ไตประสี (2560) ได้วิจัยเรื่องคุณภาพการให้บริการสาธารณะด้านงานสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ อำเภอเขาย้อย จังหวัด

เพชรบุรี พบว่าปัจจัยทางด้านคุณภาพการให้บริการสาธารณะด้านงานสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และคุณภาพการให้บริการสาธารณะด้านงานสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์จิรา อินต๊ะนนท์ (2551) วิจัยเรื่องคุณภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่าในประเด็นที่ว่าระดับคุณภาพการให้บริการสาธารณะของเทศบาลแจ้ห่มในภาพรวมโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการประสานงานในการบริการ การส่งพนักงานเข้ารับการอบรมทั้งภายนอกและภายใน การจัดการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นในการพัฒนาองค์ความรู้และร่วมกันแก้ไขข้อบกพร่องอย่างต่อเนื่อง ด้านความสะอาดของสถานที่ให้บริการ ด้านพนักงานผู้ให้บริการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของธัญญธร สมพงษ์ (2553) เรื่อง คุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหาด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ในประเด็นที่ว่า ระดับคุณภาพการให้บริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบุคคลกับการให้บริการ ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซออำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมพบว่า ประชาชนที่มีอายุและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัมมาภรณ์ ศรีเคลือบ และพัฒนศิณ สาเรงรัมย์ (2559) วิจัยเรื่องการบริหารสาธารณะของเทศบาล ศึกษากรณีเทศบาลตำบลเมืองบัวอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนเพศหญิงและเพศชาย มีความคิดเห็นต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลเมืองบัว อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุและอาชีพของประชาชน ไม่ส่งผลใดๆ ต่อความคิดเห็นของประชาชนแต่อย่างใด

12. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม (the rule of law) เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์กรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ในการออกข้อกฎหมาย/ข้อบังคับที่เป็นผลบังคับใช้กับชุมชน

1.2 ด้านหลักคุณธรรม (morality) ควรมีการรณรงค์และสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมเพื่อการบริหารจัดการและปฏิบัติงานที่ดี โดยการจัดอบรมปฏิบัติสร้างจิตสำนึกในสำนักงานและชุมชนในเทศบาลให้มากขึ้นอีก เพื่อจะได้ช่วยให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นบริบทของคุณธรรมในสังคมปัจจุบัน

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส (accountability) เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน และควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้กับประชาชนได้เข้าถึงง่ายที่สุด

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม (participation) เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในตำบลเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายและการใช้งบประมาณของเทศบาลมีการจัดเวทีสาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ (responsibility) เทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่ององค์การมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานตามความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาหน่วยงานและปฏิบัติงานตามแผนงาน

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า (cost - effectiveness or economy) ในการจัดซื้อ จัดจ้างในแต่ละครั้งของทางเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ถ้าประชาชนท่านใดมีความสงสัยก็สามารถสอบถามและร่วมตรวจสอบรายละเอียดในแต่ละอย่างได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านต่างๆ ที่มีผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพร่วมกับเชิงปริมาณเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองวัวซอ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

บรรณานุกรม

กัลยาณี ประสมศรี, มณฑา ชาวโพธิ์ และวรวิศรา รูปสวย. (2555). **ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการน้ำ**

ชลประทานในมุมมองของผู้รับบริการ. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานวิเคราะห์นโยบายกองแผนงาน กรมชลประทาน.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). **การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับบริหารและวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กัญช์ อินทนู. (2550). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช.** รายงานการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

โกวิท พวงงาม. (2550). **การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

บวรศักดิ์ อวรรณโณ. (2542). **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ประธาน ศิริไพบุลย์. (2547). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเขตการศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปราชญา กลาฬัจญ์ และคณะ. (2542). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและโซเท็กซ์.

Maslow, A.H. 1954. **Motivation and personality.** 2nd ed. New York: Harper & Row.

Oliver et al. (1996). **Quality of life and Mental Health Service.** London: Routledge, the Pursuit of Happiness.

Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** 3rd Ed. New York: Harper and Row Publications.